

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۰۸/۲۶

محمد انور آخر

د جمهوریت د سقوط عوامل د جنگسالارانو ونډه

(درويشتمه برخه)

(ملا مارشال محمد قسیم فهیم)

جنایتکاران او د چارواکو ملاتړ

د جمهوریت پر مهال یو شمېر وړانګاري وسله وال، غله، جنایتکاران او جنگسالاران چې د حکومت لورپورو چارواکو او په ملي شورا کې د اړونده وکیلانو لخوا یې ملاتړ کیده، د جمهوري حکومتونو په کمزوري کولو او د طالبانو په پیاوړتیا کې یې پوره ونډه درلوده، دغو فاسدو ډلو ټپلو په کابل او ولایتونو کې هر ډول تېریو، چور او چپاول ته لاس اچولی ؤ، په ځانګړي توګه د هېواد په شمالي ولایتونو کې یې له لږګیو پښتنو سره خورا تېري کوونکي او سپکوونکي کړني په منظمه او پلان شوي توګه ترسره کړي دي. د ځایي جنگسالارانو پر ملاتړ، اوزبکو او تاجکو، ټول پښتانه، هغوی چې له طالبانو سره یې هېڅ اړیکې نه وې، د طالبانو په نوم ځورول، ځمکې او کورونه یې ترې ونيول، څاروي او پېسي یې ترې لوټ کړي چې دا ډول ناوړه کړني تر پایه روانې وې، هغه وو چې پر وړاندې یې ځایي پښتنو غبرګون ښکاره کړ، هغوی چې طالبان نه وو، طالبان شول او وسلې ته یې لاس کړ، ترڅو له خپل ځان او مال څخه ساتنه وکړي او ځینې نور هجرت ته اړ شول.

علي احمد جلالی چې هغه مهال د کورنیو چارو وزیر ؤ وایي چې په شمالي افغانستان کې چې پښتانه په کې د تاجیکو او اوزبیکو په اکثریتي سیمو کې اقلیت دي، د توکمیزو ملېشو هدفې تاوتریخوالي او لوتمارۍ، د پښتنو جرړې واپستلي. تاوتریخوالي تر یو لک زیات پښتانه د خپلو کورونو او روزګار پرېښودو ته اړ کړل او د هېواد سوېل ته وکوچېدل. (د افغانستان نظامي تاریخ. ژباړن: متقاعد سترجنرال شېر محمد کریمي. ۵۵۰ مخ)

د پاڼو شمېره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پلزووالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

«د دوستم ملېشو عام وگړي تر دې کچې ولوئل چې خپریه موسسو د هغه په ساحه کې فعالیت ته زړه نه ښه کاوه، په زرگونو پښتانه اړ شول د دوستم د ځواکونو له وېرې سیمه پرېږدي.» (زلمی خلیل زاد: استازی: ۱۷۴مخ)

په افغانستان کې امریکایي جنرال پټریوس د محلي پولیسو په نوم ځواکونه رامنځته کړل چې ډېری یې د سیمې خپل سړي، رتل شوي او شړل شوي جنایتکاران وو، محلي پولیس چې اړیکې یې هم بلل په خپلو اړونده سیمو کې د خپلو ظلمونو له امله په لږ وخت کې مشهور شول، د هېواد په شمال کنډوز کې یې پښتانه د طالبانو په نوم ووژل، جنسي تیري یې وکړل، خپل سړي نیولي او ځمکې یې ترې غصب کړې، د دوی ناوړه کړنې د بشر حقونو سازمان په یوه اعلامیه کې هم خپرې شوي دي.

«د کنډوز په ولایت کې چې اکثریت اوسېدونکي یې پښتانه دي، لږ تر لږه ۴۰ فیصده خلکو د طالبانو طرفداري کوله، د دې علت دا ؤ چې پر هغوی باندې د سیمې اوزبیکو او تاجکو جنګ سالارانو ظلمونه کړي وو، له هغوی څخه یې مالونه او جایادونه غصب کړي، شکولي او ډیرې زیاتې ماليې یې ورڅخه اخیستي او کلهکله خو به یې وحشیانه سلوک ورسره کړی وو.

له ۲۰۱۰ز، کال څخه وروسته تاجک او اوزبیک د حکومت په محلي پولیسو کې شامل سول، دې محلي پولیسو له پښتنو څخه په زور پیسې اخیستلي او ځمکې یې ورڅخه غصبولي.» (کارتر ملکازیان: په افغانستان کې د امریکا جگړه. ژباړن: عبدالباري جهاني. ۵۹۶مخ)

مور په کابل کې څو ځلي لیدلي دي چې له شمالي ولایتونو ډلې، ډلې د پښتنو سپینرې او مشران راتلل، ولسمشر کرزي او نورو چارواکو ته یې شکایتونه کول، له بده مرغه چې په کابل کې چارواکو په شمال کې پر زورواکو او جگړه مارانو اغېز نه درلود.

اوسمهال چې له پاکستان او ولایتونو څخه هغه پښتانه مهاجر چې په جمهوریت کې هجرت ته اړ شوي وو، خپلو کورونو ته ستنېږي د حکومتي چارواکو په مرسته خپلې غصب شوي ځمکې له زورواکو څخه خپلوي، د امارت په چارواکو پسې د مخالفینو لخوا ډول، ډول تبلیغات کیږي چې گواکې له تاجیکو او اوزبکو څخه په زور د هغوی ځمکې پښتنو ته ورکوي، یا دا چې د وزیرستان پښتنو ته د دوی ځمکې ورسپاري.

له بل پلوه په حکومت کې لوړپوړو چارواکو خپل، خپل جنایتکار او ترهگر گروپونه درلودل، دغو گروپونو به د خبریه موسسو بهرني فعالان او شتمن افغانان تښتول، په لویو، لویو غلاگانو او د مخدره توکو په قاچاق کې ښکېل وو، لنډه دا چې هر ډول بشر ضد کړنې یې ترسره کولې، د جمعیت ډلې جنګسالار او د کرزي حکومت د دفاع وزیر او ولسمشری مانی مرستیال ملا محمد قسیم فهیم له دا ډول مجرمانو ملاتړ کاوه. امریکایانو چې د فهیم پر ملاتړ یې د طالبانو امارت وپرخاوه، په لومړیو کې د دوی نازولی ؤ خو کله چې خپلې موخې ته ورسیدل نو فهیم یې د بشري حقونو له سرغړونکو او مخدره توکو له قاچاقبرانو څخه وباله. په افغانستان کې د یوناما پخوانی مشر کای ایډه لیکي: «فهیم د پخوانیو جنګسالارانو څخه یو ؤ، د مخدره موادو په قاچاق کې ښکېل او د بشري حقوقو د سرغړاوي تورونه هم پرې پورې وو.» (په افغانستان کې د واک پر سر شخړه. ژباړن: سميع الله ايلم. ۹۱مخ)

تر دې چې د ولسمشری په ټاکنو کې امریکایان د ولسمشر د لومړي مرستیال په توګه د مارشال [؟] فهیم سره مخالفت وکړ چې دا موضوع یې له حامد کرزي سره هم شریکه کړي وه. (ډاکټر رنگین دادر سښتا: سیاست افغانستان، روایت

(ښي خوا ته رییس خدایداد او حبیب استالفي)

از درون ۶۰مخ)

ملا فهیم د افغانستان او سیمې دوه ستر جنایتکاران: سیدالله، مشهور په رییس خدایداد او حبیب استالفي تر خپلې حمایه لاندې ساتلي وو، دغو دوو کسانو په لس گونو وژني، تښتونې، غلاګانې او ډول، ډول جنایتونه ترسره کړي وو چې په وژل شویو کې د امنتي ځواکونو افسران هم شامل وو. وایي چې رییس خدایداد د طالبانو د لومړي امارت پر مهال دوه ځلي بندي شوی ؤ چې دوه ځله له زندانه وتښتید او په ۱۳۸۰ل. ل.

کال کې (چې کابل د شمال ټلوالې بدماشانو په لاس کې ؤ) د یو کس د اختطاف پر مهال د امنتي ځواکونو لخوا ونیول شو خو هغه د یو تن ډلمشر حضرت سره د کابل د پولیسو له قوماندانۍ څخه وتښتید، حضرت نومی چې د کاپیسا

د پانو شمیره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

اوسیدونکی و د یوې جرمنی میرمنې (کریستیاننا) له تبتولو وروسته له خپلې ډلې سره ونیول شو او په شلو کلونو بند محکوم شو. <https://www.etilaatroz.com>

له هغې وروسته خدایداد لس کاله د پولیسو تر څارنې لاندې و چې درې ځلې د امنیتي ځواکونو لخوا نیول شوی و او درې ځله د مارشال فهیم په تېلفون خوشی شوی دی او د درېیم ځل نیولو پر مهال اړونده ادارې ته د فهیم لخوا اخطار هم ورکړ شوی و. pajhwok.com

حبیب استالفي له دویم ځل نیول کېدو څخه لس کاله وړاندې د حبس په جریان کې د پلچرخي له زندانه تښتیدلی و، نوموړی د یو تکسي چلوونکي په قتل د محکمي لخوا په ۱۸ کالو بند محکوم شوی و. استالفي چې وړاندې له رییس خدایداد څخه په کابل کې د پولیسو لخوا ونیول شو او د هغه د اعدام حکم د ولسمشر حامد کرزي لخوا لاس لیک شوی و.¹

رییس خدایداد چې په پېښور کې اوسیده، کابل ته د حبیب استالفي د خوشي کولو په موخه راغی چې ځینې بهرني کسان یرغمل او له استالفي سره یې تبادلې کړي خو وړاندې له هغې چې دی نور کسان یرغمل کړي هغه په خپله د ملي امنیت لخوا ونیول شو چې د ۱۳۹۳ ل، کال د کب میاشتې په ۹مه نېټه، د حبیب استالفي له اعدام څخه ۴ میاشتې وروسته اعدام شو.

کله چې دا دوه کسان اعدام شول چې (ځینې یې د معاصر تاریخ تر ټول ستر جنایتکاران بولي) د استالفي او رییس خدایداد خواخوږو افسوس کاوه چې که مارشال صاحب ژوندی وای نو دغه دوه کسان د دوی په اصطلاح (عیاران) او شېر شمال حبیب استالفي به نه وای اعدام شوي.

قومندان جان احمد خان

په شمال کې د خپل سرو وسله والو څخه چې د حکومت د لوړ پوړو چارواکو او پارلمان له ځینو وکیلانو لخوا حمایه کیدل، یو هم د جمعیت باندې پخوانی قوماندان جان احمد خان و. جان احمد خان د اجرائیه رییس ډاکټر عبدالله له سلاکارانو څخه هم و.

د ۱۳۹۴ ل، کال د چنگاښ په میاشت کې د پروان ولایت د دایان په سیمه کې بهرنیو ځواکونو د جان احمد خان د وسلو یو وسله تون د شپې لخوا په چاودیدونو توکو والوزاوه چې په هغه کې په زرگونو وسلو او مهماتو شتون درلود.

اجرائیه رییس عبدالله په دې اړه نیوکه وکړه، هغه د کابینې په غونډه کې وویل چې د سیمې د خلکو اندېښنې یې راپارولي دي، هغه زیاته کړه چې **دا ډول عملیات د مجاهدینو پر وړاندې توطیه ده؟!** د بهرنيانو پر دې عمل باندې د سیمې لندغرو اعتراض وکړ او د کابل او مزار شریف لویه لار یې د څه مودې لپاره وتړله خو کله چې د دوی مشر ډاکټر عبدالله له مظاهرمچیانو وغوښتل لاره خلاصه کړي نو د خپل مشر په خبره یې لاره پرانیستله.

د نوموړي زېرمه تون له ویجاړولو وروسته په حکومت کې د بهرنیو چارو وزیر او د جمعیت باندې مشر صلاح الدین رباني، د بلخ والي او د جمعیت اجرائیه رییس عطا نور، په حکومت کې اجرائیه رییس ډاکټر عبدالله، د ملي امنیت پخوانی رییس امرالله صالح، د مشرانو جرگې مرستیال محمد علم ایزدیار او نور کسان چې ټول د جمعیت باندې غړي وو، د قوماندان جان احمد په کور کې راټول او د بهرنيانو دغه عملیات یې وغندل. امرالله صالح وویل چې په دا ډول

1: له حبیب استالفي سره یو ځای هغه پنځه تنه غله او زناکاران چې په پغمان کې یې پر یوې کورنۍ چې له واده څخه خپل کور ته راستنه شوي وو، په لاره کې، شپې مهال تېری او زبرزنا کړي وه هم اعدام شول. (د ۱۳۹۳ ل، کال د تلي په ۶مه نېټه)

د پانو شمېره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پزوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

عملیاتو باندې ټول نیوکه کوي، مور دلته د دې لپاره راغلي یو چې له قوماندان جان احمد سره خواخوږي څرگنده کړو...
جان احمد په خپل غبرگون کې وویل چې که د راغلو مشرانو غوښتنه نه وای نو **حکومت ته می تغیر ورکاوه. [!]**
د ناتو د غوڅ ملاتړ ځواکونو ویاند وویل چې د وسلو زېرمتون شته والي دا احتمال درلود چې د دوی او حکومت پر
وړاندې وکارول شي.

(د جمعیت باندې لوړپوړي چارواکي د جان احمد خان په کور کې)

نېټه: ۱۴۰۲/۶/۴ ل.

نور بیا

[د لیکوال: آرشیف](#)

د پاڼو شمېره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پزوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ